

10. Iran

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte status og perspektiver i sagen om det iranske atomprogram i lyset af mødet den 1. oktober 2009 mellem EU3+3 og Iran, herunder muligheden for EU-sanktioner. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Atomsagen

I seneste IAEA-rapport om Iran af august 2009 noteres enkelte tegn på iransk samarbejdsvillighed angående IAEA's overvågning af Irans deklarerede aktiviteter. Det konkluderes også denne gang, at Iran fortsat ikke efterlever sine forpligtigelser i forhold til FN's Sikkerhedsråd vedrørende suspension af uranberigelses- og tungtvandsaktiviteter, og at IAEA ikke på det foreliggende informationsgrundlag kan udelukke en militær dimension af landets atomprogram. ElBaradei opfordrer Iran til hurtigst muligt at implementere alle nødvendige foranstaltninger og levere informationer og adgang til personer og lokaliteter, så der kan skabes tillid til, at det iranske atomprogram udelukkende har fredelige formål.

Obama-administrationen har signaleret ønske om direkte amerikansk engagement og dialog med Iran, herunder, at man er parat til at sidde med ved bordet i forhandlinger mellem Iran og EU3+3 (Storbritannien, Frankrig, Tyskland, USA, Rusland og Kina). Samtidig har man gjort klart, at man vil arbejde for betydelige stramninger af FN-sanktionsregimet, hvis engagementet slår fejl, og Iran ikke viser vilje til at gå konstruktivt ind i forhandlingerne. Iran har reageret ved den 9. september 2009 at præsentere en meget bred forhandlingspakke, som inkluderede en række regionale og globale spørgsmål, men dog ikke lagde op til forhandlinger om landets atomprogram. EU3+3 kredsen benyttede denne anledning til at invitere Iran til at indlede drøftelser. Disse blev indledt den 1. oktober 2009 i Geneve.

Ifølge EU's høje repræsentant for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, Javier Solana, blev der på mødet mellem EU3+3 og Iran, opnået enighed om at fortsætte drøftelserne om IAEA-inspektørers adgang til det nyligt offentliggjorte atomanlæg ved Qom, samt principbeslutning om transport af lavt beriget uran fra Iran til udlandet med henblik på forarbejdning til anvendelse til medicinske formål i en forskningsreaktor i Teheran. Denne udlægning er ikke efterfølgende blevet modsagt fra iransk side. Mødet er fra amerikansk side beskrevet som en konstruktiv begyndelse. Parterne forventes at mødes igen for videre drøftelser, herunder af Irans atomprogram, hvor der fortsat mangler at udvises reel forhandlingsvilje fra iranerne.

EU har løbende understreget ønsket om at engagere Iran, herunder i spørgsmålet om Irans atomprogram. På det seneste rådsmøde var der enighed om at anmode Kommissionen og

Rådssekretariatet om at analysere forhold omkring mulige EU-sanktioners effektivitet og gennemførlighed.

Den aktuelle situation i Iran

Efter præsidentvalget den 12. juni 2009 har der været flere demonstrationer og andre folkelige protester imod genvalget af præsident Ahmadinejad og for oppositionens kandidat Mousavi. Flere oppositions- og mediefolk er blevet anholdt, og styret har slået hårdt ned på oppositionsbevægelsen – ”den grønne bevægelse”. Styret har iværksat en offentlig skueproces mod de anklagede for urolighederne. Der er indledt retssager mod lokalansatte ved hhv. den britiske og franske ambassade, samt den franske studerende Clotide Reiss. Sagerne følges tæt, og EU er parate til at reagere, såfremt de pågældende idømmes til fængselsstraf. Menneskerettighedssituationen i Iran var også forud for valget vanskelig. Generelt forlyder det, at der i iranske fængsler foregår mishandling af fanger, og brugen af dødsstraf er udbredt, herunder for personer, der var mindreårige på gerningstidspunktet.

3. Hjemmelsgrundlag

Overvejelser om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte status og perspektiver i sagen om det iranske atomprogram i lyset af de genoptagede forhandlinger i oktober mellem EU3+3 og Iran, herunder muligheden for EU-sanktioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen ventes ikke sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

I atomsagen er Regeringens målsætning en fuldstændig og verificerbar iransk efterlevelse af IAEA's og Sikkerhedsrådets vedtagelser, herunder garanti for det iranske atomprograms udelukkende civile karakter. Der bakkes fra dansk side fuldt op om Obama-administrationens tilgang og EU3+3 kredsens arbejde for at afprøve alle muligheder i forhandlingssporet.

Samtidig støttes, at det multilaterale pres over for Iran fastholdes; tiltag vedtaget i FN er førsteprioritet, men man er rede til at støtte EU-sanktioner i et forsøg på at fremme mulighederne i forhandlingssporet.

Fra dansk side lægges der vægt på, at EU fortsætter en fælles konsekvent og fast linje i forhold til Iran, herunder på menneskerettighedsområdet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes samme holdninger i de øvrige EU-lande.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Iran har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 11. september 2009.